

เพื่อนร่วมทาง

ศูนย์เทคโนโลยีเพื่อสังคม

จะกำลังเขียนดันฉบับ “เพื่อนร่วมทาง” ตอนนี้อยู่นั้น เป็นช่วงเวลาเดือนตุลาคมที่น้ำกำลังท่วมพื้นที่ส่วนต่างๆ ของประเทศไทยอยู่ประมาณ 57 จังหวัด น้ำยกว่าเมื่อปีที่แล้วเล็กน้อย (ปี 2538 น้ำท่วมกว่า 60 จังหวัด) แต่สำหรับภาคกลางซึ่งเป็นที่ราบลุ่มดูเหมือนจะไม่น้อยกว่าปีที่แล้ว โดยเฉพาะจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นที่ตั้งของศูนย์เทคโนโลยีเพื่อสังคม ในตัวเมืองน้ำท่วมมากกว่าปีที่แล้ว แต่อาจท่วมไม่นานเท่า

ผู้เขียนเมื่อการส่งต่อไปทางถนนอ่าเภอ
บางกรวย และอำเภอทุ่งใหญ่องจังหวัด
นนทบุรี พบร้านน้ำเริ่มทำมนต์เริ่วบนถนนผล
ไม้เช็นเดียวกับกันที่ผ่านมาอีกแล้ว ทำให้ได้
นึกถึงพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่ต้องสูญเสียไปกับ^{กับ}
สายน้ำอย่างน่าเสียดาย ประมาณว่ากว่า
80 เบอร์เซ็นต์ของทุเรียนในสวนแบบ
หนองบุรี ปทุมธานี และกรุงเทพฯ (รวมฝั่ง
แม่น้ำเจ้าแม่กี้) ยืนต้นตาย เพราะน้ำท่วม ส่วน
ที่ยังคงเหลืออยู่ก็เพียงลักษณะยกกันไว้ทราย
ว่าจะถูกท่วมในปีหน้าหรือไม่ สถานการณ์
ของพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสวน
โบราณแบบนี้จึงเป็นเรื่องท่วงอย่างยิ่ง
 เพราะสวนแบบนี้เป็นแหล่งปลูกไม้ผล
พันธุ์ต่าง ๆ มากหมายที่หาไม่ได้ในสวน
แห่งอื่น นอกจากทุเรียนแล้วยังมีขันนุน
มะม่วง กระท้อน มะไฟ มะปราง ฯลฯ
รวมทั้งส้มชนิดต่าง ๆ อีกด้วย

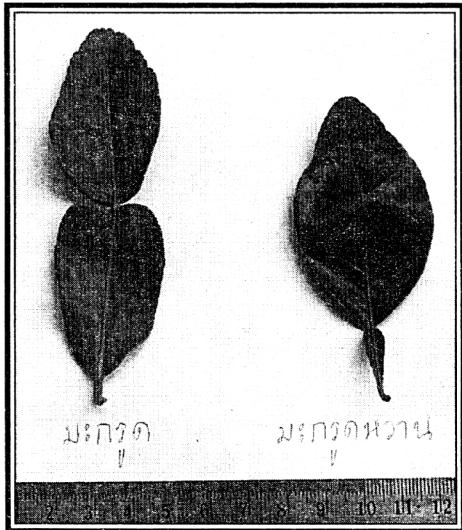
● สัมภาษณ์โบราณ :

มีมากกว่าที่เรารู้จัก

ເມື່ອພູດຄົງສັນ ຜູ້ອ່ານ່າວນໃຫຍ່ມັກນິກ
ຟື້ນສັນເນີຍວາງນາ (ຫວີສັນປີລຶກບາງ) ອັນ
ເປັນເຂົ້າວຽກຂອງສັນປີລຶກລອກພັນຖຸຕ່າງ ຈາ
ເຫັນ ສັນບາງມະ ສັນໂຈກູນ (ເປົ່າຍະລາ) ສັນ
ສີກອງ (ນ່ານ) ໄລາ ຫວີນິກຄົງສັນໂໄ ຜົງມີ
ພັນຖຸຕ່າງ ຈາ ມາກມາຍ ເຫັນ ຂາວທອນຕີ ຂາວ
ນ້ຳຜົ່ງ ຂາວພວງ ຂາວໃຫຍ່ ຂາວແຕງກວາ
ໄລາ ຜູ້ອ່ານບາງທຳນົກຈາກນິກດື່ງນີ້ຈີ້ດີທີ່
ຄົນໄທຢູ່ປຸກເປັນນີ້ປະຕິບອຍ່າງໜຶ່ງ ຫວີ່
ຮຽມມະກຽດ ແລະມະນາພັນຖຸຕ່າງ ຈາ ໃນ
ຮູນສັນຫຼັນເດືອຍກັນ ທາກໃຫ້ນິກຕ່ອງປົກ
ອາຈະມີສັນເຊັງຫວີສັນຕາງອົກຈົນດິທັນໆ

ມະກຽດຫວານ : ມີເປົ້າໃນສັນປອງານທີ່ຄຸນໄກຍກຳລັງລຶ່ມ

แล้วผู้อ่านส่วนใหญ่คงนึก
ไม่อออกว่าในส่วนผลไม้มีจังหวะ
สัมชื่ออื่น ๆ ออยอือก ทั้งที่
ความจริงซึ่งขอสัมที่พูดถึงมา
แล้วนี้ ยังไม่ถึงเครื่องของสัม
ต่าง ๆ ที่เคยปลูกอยู่ตาม
สวนโบราณของคนไทยใน
อดีต

๑๗. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ลักษณะความกรดหวาน

ທອງគី ខ្សោយពុំ ខ្សាពរុវ ខ្សាចេងកវា
ឡាតា តេឡើយអីសាយដឹងទីនេះមិនចូលឈើកវា
មាកមាយ ពេរោចារសុន នៃជាមុនយ៉ាងីទី
ដែលឱ្យដោយការឈឺការ នៃយ៉ាងក្រុកខោ ក្រុកការ
កែងបើនៅលានីពុំ មិនដើរឃើញក្រុកដឹងទី

มาก ๆ เก้าเรือยี่ห้อมอนหาภลับเจ็บจนบุน
หากมีโอกาสผู้เขียนจะกลับมาเขียนถึง
สัมภาษณ์ของคนไทยอีกรั้งหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะ
สัมภาษณ์ของไทยได้รับการยกย่องว่ามีคุณ
ภาพดีที่สุดในโลก ตั้งแต่อดีตมาจนถึง

ปัจจุบัน (เช่นเดียวกับทุเรียน) แต่ในอนาคตยังไม่แน่นอน หากคนไทยไม่พัฒนาพันธุ์ส้มของเราราให้ดีหรือเมะกาภันยุคลสมัยมากขึ้น เราก็อาจเสียตัวแทนง่าให้กับชาติอื่นก็ได้ (เช่นเดียวกับทุเรียนอีกเมื่อวันกัน)

กலัมมาเรื่องสัมชนิดและลายพันธุ์ต่าง ๆ
ที่คนไทยรู้จักและปลูกกันในปัจจุบันว่ามี
น้อยลงกว่าในอดีตมากนั้น ผู้เขียนมิได้พูด
เอาร่องรอย ๆ หากแต่สรุปจากสองทาง
ด้วยกัน

ทางแรกคือจากเอกสาร หนังสือเกี่ยว

กับการปลูกผลไม้ในสมัยรัชกาลที่ 5 ประมาณร้อยปีมาแล้ว ก่อตัวเริ่งส้มที่ชาว สวนแباءชนเมืองกรุงเทพฯ ปลูกกันสมัย นั้นว่ามีหลายชนิด เช่น ส้มโภ ส้มเนียง หวาน ส้มจีน (ส้มเข็ง) ส้มจุก ส้มแก้ว ส้ม เป็น ส้มซ่า ส้มเกลี้ยง และมะกรูดหวาน เป็นพัน เหล่านี้เป็นเชือส้มที่ปลูกเป็นผลไม้ ไม่รวมส้มอื่นที่ใช้ทำกับข้าว เช่น มะกรูด มะนาว เป็นต้น นอกจากนั้นในต่างรัฐมุน ไพรไทยโบราณยังක่อตัวเริ่งอีกส้มที่ใช้ทำยา มากมาย ที่นอกเหนือจากราษฎร์อื้อข้างบ้านนี้ ก็ยังมี มะร้า ส้มตังกานู ส้มมือ ส้มเหม็น และมะนาวเทศ เป็นต้น ในต่างรัฐอาหาร ไทยดังเดิมก็มีการใช้ผักส้มหลายชนิดใน การปรุงอาหาร เช่น ต้นนำพริกใส่ผักส้ม เหม็น ฯลฯ หากมีเวลาค้นคว้ามากพอ ก็คง จะได้ทราบเรื่องส้มชนิดต่าง ๆ ที่คนไทย เต

ก่อนปลุกและน้ำใจประโยชน์
มาในปัจวันี้อีกเป็นแน่ แต่ท่า
ที่ยกมากล่าวในที่นี้ก็มากถึง
16 ชื่อแล้ว มีล้มที่ผู้เชี่ยวlong ก็
ไม่เคยเห็นอยู่ท้ายชนิดด้วย
กัน

เมื่อพูดถึงชื่อสัมจาก
เอกสารเก่า ๆ แล้ว ยังมีอีก
ทางหนึ่งที่พิสูจน์ว่าต่อหนอนคน
ไทยปลูกล้มมากกว่าปัจจุบัน
คือการไปเยี่ยมสวนโนราลที่
ปลูกพืชปันกันหลายชนิด
หลายสายพันธุ์ในสภาพใกล้
เคียงกับป่าธรรมชาติ ตัวอย่าง
เช่น สวนโนราที่變成 Kloong

กระทรวง อุตสาหกรรม จังหวัดสุโขทัย
ซึ่งมีบริเวณสวนโบราณอยุธยา ส่องผ่องเมืองน้ำ
ยม เป็นเนื้อที่ติดต่อกันหลายพันไร่
บริเวณสวนโบราณดังกล่าว มีความแตก
ต่างจากสวนสมัยใหม่มาก มาย ใจท่านแห่ง
แผ่นดินอยุธยา ผู้ให้ทำเป็นศูนย์เกษตรกรรม
ธรรมชาติ ซึ่งได้ไปเยี่ยมสวนโบราณแห่งนี้
ถึงกับออกปากว่าสวนหลานนี้เป็น “สวรรค์”
(Paradise) บนโลกมนตนี้ เลยทีเดียว

สวนไปรษณีย์คลองกระเจงป่าลูกผลไม้มากมายหลายลิบชนิด เดพะจำปาลั่นก็มีมากมายแล้ว ผู้เขียนใช้เวลาที่ไปเยี่ยม

เพียงไม่กี่ครั้งก็พบสัมภาระหลายชนิด
 เช่น มะเขือ ส้มแก้ว ส้มเกลี้ยง ส้มซ่า ส้ม
 จุก และมะกรูดหวาน เป็นต้น หากเมี๊ยวลา
 ส้มวัวจะริบ ๆ คงพยายามกางริบห้องน้ำอีก เช่น ส้ม
 แบน ซึ่งชาวสวนบอกว่าถังมีอยู่ แต่จำไม่
 ได้ว่าอยู่ตรงไหน หากหาเจิง ๆ ก็คงจะพบ

มีเรื่องที่แสดงความไม่รู้ของผู้เขียนเรื่อง
พืช ซึ่งชาวสวนคลองกระจะได้กรุณาบอก
ให้ทราบเป็นวิทยาทาน ก้าวคือผู้เขียน
พยายามนึกถึงชื่อสัมภพต่าง ๆ ที่เคยอ่าน
พบ แล้วถามชาวสวนว่ายังมีอยู่หรือไม่
ผลักดันถึงสัมภพแน่นแล้วก็ได้ว่า เคยได้
ย่านว่าสัมภพเน้นคักกับสัมภล้ม ก็เลยถูกบังสัมภ

สัมภានเมือง ราชธานีซึ่งเป็นที่ลามกนักมอง
โน่นไป ผู้เชี่ยวชาญมองดูไม่เห็นเมืองด้านล่างลักษณะ
ก็ตามอึกตื้นรกรากใน เน่าเละแพปี้ชี้ไก่ ๆ
ทำอาสาผู้เชี่ยวชาญไม่เลย เพราะที่แห่งนั้นมีลิ้ม
ไม่ใช่คนไม้ แต่เป็นซื่อเรียงกਮงามวงศ์วานที่
หากเป็นแผ่นแล้วต่างหาก พอกลับถึงบ้าน
ผู้เชี่ยวนายพิเศษจากนานาภูมิกลับมาที่บ้านพิเศษสักกัน
คุกคิกว่าจะร้องอย่างขาด漉องกระจะเจ็บบอก
● มะกรดหวาน : ส้มที่ออกลิ้ม

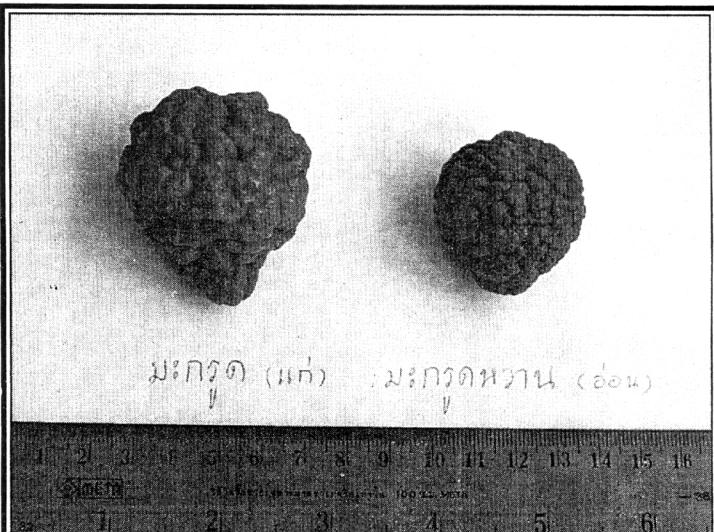
● มะกรดหวาน : ส้มที่ถูกอีม

ผู้เขียนเคยได้ยินเรื่องมกรุดหวานมา ก่อน แต่ไม่เคยเห็นต้นจริง ๆ เลย จน กระทั่งชาวสวนคลองกระเจงพาไปดูจึงได้ ทราบว่า ที่เคียวดาภิเษกไว้นั้นผิดทั้งหมด เพราะผู้เขียนนิดเดียวมกรุดหวานก็คือมกรุดที่บังเอิญกลอยพันธุ์จากเมืองที่เนื้อ (แหล่งน้ำ) ในแม่น้ำสเปรี้ยว กลับมาอยู่เป็น สหawan ส่วนคุณสมบัติอื่น ๆ ยังคงเดิม คือใบแหลมผิวขวางผล

หน้าให้ปูรุงอาหารได้เช่นเดียวกับมະกรุดธรรมชาติ แต่เมื่อไปพบต้นมะกรุดหวานเจ้าจริง ๆ กลับพบว่า มะกรุดหวานไม่ใช่มะกรุด แต่เป็นส้มซันิดหนึ่งที่มีลักษณะต่าง ๆ ไม่เหมือนมะกรุดเลย ทั้งลักษณะและกลิ่นของใบหรือผิวผล ฯลฯ มี

เพียงลักษณะรูปร่างของผลเท่านั้นที่คล้ายกับมะกรุด กล่าวคือเปลือกหินเป็นปุ่มปมคล้ายผิวผลมะกรุดเท่านั้นเอง เมื่อถูกเผาไหม้ส่วนว่าปุ่มมะกรุดหวาน咬ให้เข้าประจำตัวได้ดีรับคำตอบว่า ปลูกอาจผลมะกรุดหวานมากินและขายเมื่อносันส้มชนิดอื่น ๆ นั้นเอง เพราะมะกรุดหวานมีกลิ่นและรสชาติดีพอสมควร ขนาดของผลใหญ่ กับส้มเชียหวาน ขนาดของตันกงสูงใหญ่ไม่แพ้มะกรุด ที่สำคัญคือให้ผลคงนานและหวานทน ได้รักษาไว้

มากรุดหวานเคย์ได้รับความนิยมปัจจุบัน
และขยายกันในอดีต ก่อนที่จะค่อย ๆ ลด

เปรียบเทียบผลมะกรุดกับมะกรุดหวาน

● ความร่วมมือระหว่างศูนย์กับผู้อ่าน

ในที่นี้จะลงขอความร่วมมือจากท่านผู้อ่านที่เพิ่งเห็นว่ามีสิ่งดังเดิมชนิดต่าง ๆ อยู่ที่ได้ กรุณาแจ้งมาให้ศูนย์เทคโนโลยีเพื่อสังคมทราบด้วย เพื่อทางศูนย์จะได้ดำเนินการไปเก็บรวบรวมตามโครงการต่อไป สัมภารัตน์คือ ส้มแก้ว ส้มกลิ้ง ส้มจุก ส้มชาก ส้มแบน ส้มเหม็น ส้มตวงกานุ ส้มเมือง และมะกรุดหวาน เป็นต้น

ผู้เขียนคิดว่า สัมดังเดิมแต่ละชนิดนั้น คงมีหลายสายพันธุ์ในชนิดหนึ่ง ๆ เช่น มะกรูดหวานก็มีหลายพันธุ์เข้มเดียวกับ ส้มโอ สายพันธุ์ที่ศูนย์นำมายากล่อง กระจะ ก็คงแตกต่างไปจากมะกรูดหวาน แหล่งอื่น ๆ ทั้งขนาดผล ความดก ความหวาน ฯลฯ ดังนั้นจึงขอความร่วมมือให้ ท่านผู้อ่านที่พบเห็นหรือทราบว่ามีส้มพันธุ์ บานดังเดิมชนิดต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างบน อยู่ที่ใด กรุณาแจ้งให้ศูนย์เทคโนโลยีเพื่อ สังคมทราบด้วย เราเมื่อของตอบแทนแล้ว ฯ น้อย ๆ จะมอบให้ท่าน เช่น เนลลิตพันธุ์ ผัก ดอกไม้ วารสารของศูนย์ หนังสือ ฯลฯ แล้วแต่ท่านจะเลือก

นอกจากนี้ ศูนย์ยังทดลองขยายพันธุ์
มะกรุดหวานจากคลองกระจะเพื่อเผยแพร่

แก้ผู้สนใจโดยติดไว้บนตันตระมະชวิตใน
กระถางขนาด 10 นิ้ว เมื่อเวลาปลูก 1 ปี
บางกระถางก็ออกดอกติดผลแล้ว เช่นเดียวยา
กับบะบัดูร์รวมๆ นานาชนิด ซึ่งลักษณะ
พืชตระกูลส้มเมื่อติดบนตันตระมະชวิตแล้ว
นอกจากจะแข็งแรงทนทาน ติดออกออก
ผลเร็ว มีขนาดใบและผลเป็นปกติ แต่จะ
กล้ายเป็นพืชที่มีทรงพุ่มจำกัดไม่สูงใหญ่
เหมือนกับต้นหนหรือติดบนต้นส้มอื่น ๆ
หรือเรียกได้ว่าเป็นอนไซชนิดหนึ่ง ใช้เป็น
กระถางได้ประดับได้ดี

ทั้งmagnitude นานาและmagnitude รวมๆ
บนคอมพิวเตอร์ ศูนย์ต้องการเผยแพร่เพื่อจงจะ^{จะ}
จำกัดไม่ให้ผู้สนใจในภาคทุกพื้นที่ทราบ
ละ 30 นาทีเท่านั้น (เพราะเราเป็นองค์กร
ไม่หวังกำไร) หรือผู้อ่านท่านใดมีพันธุ์สัมม
ติ์เดิมมาแลกก็ได้ หากสนใจติดต่อได้ที่
ศูนย์เทคโนโลยีเพื่อสังคม 21 ซอย 2
ถนนเนเรแก้ว อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
72000 โทรศัพท์ (035) 521-883 และ
(035) 500-803 สำหรับโรงเรียนหรือวัด
ต่าง ๆ เราขึ้นดีบีจีดีให้โดยไม่คิดมูลค่า
ได้ ๆ เลย

ปลูกป่าต้องร้อยปี
หนึ่งนาทีใช้ตัดฟืน
โปรดช่วยกันรักษาป่า